

CSORBA BÉLA

Adalékok a járeki haláltábor első negyedévének történetéhez (1944. december – 1945. február)

Bevezetés

1944 októberében a német hadvezetőség hozzálát a bácskai és bánági német lakosság evakuálásához. A felszólításnak nem mindenki tesz eleget, becslések szerint a Bánországban 120 000, a Bácskában 80 000 német marad, elsősorban asszonyok, gyerekek és az idősebb korosztályok tagjai, illetve mindazok, akik a háborús ellenség jóhiszeműségében oktanul bizakodnak, s talán abban reménykednek, hogy a fordulat után csak személyre szabott bűnhődés lesz majd, és a kollektív büntetés elmarad. Mások meg házukat, vagyonukat nem akarják őrizetlenül galád fosztogatók szabad prédájául hagyni. Pedig ekkora már a szövetséges nagyhatalmak boszorkánykonyháján a kelet-európai népek sorsa eldöntetett, és a Duna menti németeknek semmi jót sem üzentek a keleti égen felragyogó vörös csillagok. Tito jugoszláv népfelszabadító mozgalma az egész ország németiségét kollektív bűnösneként kívánta kezelni, s elképzelését, mihelyt arra alkalma kínálkozott, azonnal átültette a gyakorlatba. A partizán vezérkar 1944. október 17-én – miután a jugoszláviai Bánorságot elfoglalják az oroszok – Versecen ülészik, és következményeiben nagy horderejű határozatokat hoz.

A „nem szláv” – mindenekelőtt a német és a magyar – lakosság szigorú megbüntetésének céljából elrendelik a katonai közigazgatás bevezetését. Az elkövetkező hetek Vajdaság-szerte a magyar- és németirtó tobzódás jegyében zajlanak, melyből az új jugoszláv biztonsági szolgálat (OZNA), a különféle fölfegyverzett partizán alakulatok, a minden időben rablásra és fosztogatásra kapható csöcselék és a részben mondvacsinált, részben nagyon is valós sérelmeit megbosszulni akaró délszláv, mindenekelőtt szerb lakosság egy része veszi ki a részét, összhangban a központi akarattal. Az áldozatok összeszámlálása máig szinte reménytelen vállalkozás számba megy, ugyanis a hóhérok nem mindenről vezettek statisztikát, és a néhanapján itt-ott előbukkanó, utólag készült OZNA-jelentések foghíjasak, önellentmondók. Az OZNA egy utólag készült kimutatásából, amit a II. ügyosztály bizonyos Jakubec vezetéknévű főnöke (keresztneve nehezen, talán leginkább Jerzy-nek olvasható) az derül ki, hogy

a Vajdaság területén likvidált magyarok száma mindössze 1776. Viszont, ha összeadjuk a területi OZNA-részlegek adatait, akkor ennél lényegesen nagyobb számot kapunk, többek között ezért is a közölt számokat igen nagy fenntartással kell kezelnünk. (Hogy az OZNA-statisztika négy kéziratoldalának fénymásolata hozzánk került – és hogy egyáltalában előkerült egy horvátországi levéltárból – azért A. Sajti Enikő szegedi professzorasszonyt illeti köszönet!)

Szerémség:	-
Bácska:	2332
Szabadka:	290
Újvidék:	323
Bánát:	37
Petrograd (Becskekerek):	-
Magyar összesen	2982

A jelentés egyébként a Vajdaságban kivégzett nemzetiségi származású személyek számát így összegzi:

Német	6763
Magyar	1776
Horvát (usztasa)	436
Egyéb nemzetiségek, oroszok, csehek, szlovákok, ruszinok, bunyevácok stb.	468
Összesen	9668

A számításban bizony hiba van, s ezt egy egyszerű összeadási művelettel is megállapíthatjuk. (Ennyit arról, hogy mennyire vehetők komolyan a korabeli okiratokban található, számszerűsített adatok.) E dokumentum mégis fontos, egyebek mellett azért, mert megerősíti az oral history alapján már ismert tényt a mindennemű bírósági eljárás nélküli vérengzésekről, azaz arról, hogy folytak bebörtönzés nélküli kivégzések, zajlott a spontán bosszú és a szervezett genocidium. Az OZNA osztályvezetője az újvidéki magyar áldozatok túlnyomó többségét (310 személyt) pl. ebbe a kategóriába sorolja, a hasonló módon likvidált bánági németek számát pedig kb. 5000-re taksálja.

Eltérően a fenti adatoktól, a kivégzett és lemészárolt magyarok számát ötezertől negyvenezerig, a hasonló

sorsa jutott németekét általában harmincezerre becsülik a történészek, publicisták, bár, mint tudjuk, többféle adat forog közkézen. Tény viszont, hogy az októberi és novemberi eseményekről máig nincs pontos képünk, a szintézisre várni kell. Újabban a németek és a magyarok internálására létrehozott gyűjtő- és munkatáborok történetének tudományos feldolgozása és megírása is kecsegtet némi reménnyel, bár az adminisztratív és szemléletbeli akadályok még mindig jelen vannak mindennapjainkban. Jó jel, hogy 2007-ben háromnyelvű – szerb, német, magyar – könyv jelenhetett meg a szeghegyi táborról, nem túl biztató viszont, hogy az elmúlt években – többszöri próbálkozás és felszólítás ellenére – például még a dr. Dragoljub Živković vezette tartományi (tehát állami) ankétbizottságtól is megtagadták a járeki koncentrációs tábor halotti anyakönyvének bemutatását. Az anyag alaposabb tanulmányozásának megkezdésére csak most, 2009 januárja óta nyílt módja e sorok írójának.

Milyen célból hozták létre a táborokat?

Az új hatalom tulajdonképpen két célt kívánt elérni: mindenekelőtt kíméletlenül meg kívánta büntetni a németeket, s részben a magyarokat is, ugyanakkor a legyőzött nemzetek munkaképes felnőtt lakosságát rabszolgaként kívánta alkalmazni, mindenekelőtt a mezőgazdaságban – az első időkben az őszi terménybetakarítás során. A létrehozott táboroknak három típusa ismert.

Mindenekelőtt voltak ún. munkatáborok, ahol mindenekelőtt a németeket, de nemegyszer a magyarokat vagy a magyar lakosság megbízhatatlannak nyilvánított csoportjait rabszolgamunkára kényszerítették. Több településen egy ideig a magyarok is megkülönböztető jelzést – fehér karszalagot kellett hogy viseljenek. Hallgatólagosan ilyen jellegű munkatábornak tekintették azokat a településeket, ahol a német lakosság létszáma elérte legalább a 300 főt. Az ilyen falvakban, kisvárosokban a kényszermunkára mozgósított lakosság aludni ugyan általában hazajárhatott, de napközben ingyenmunkát végzett a környék nagybirtokain, vagy egy-egy szerb nagygazda földjén. Ez sok helyen a magyarokra is vonatkozott.

Un. központi munkatábort viszont egy-egy nagyobb településen és járási központban hoztak létre, elsősorban a távolabbról internált munkaképes férfiak részére.

Különleges státusú táborokat a német (és később a csúrogi, zsabylai és mozsori magyar) lakosság munkaképtelennek nyilvánított csoportjai számára létesítettek. E „lógerok”-ba zsúfolták a betegeket, az öregeket, a kisgyermekes anyákat és a gyerekeket. Az ellátás az ilyen helyeken volt a legrosszabb,

mindennapos volt az éhezés, a gyógyszer- és sóhiány, nem volt téli tüzelő, a fogva tartottak egy idő után rongyokban jártak, megtettesedtek, s járványos betegségek pusztítottak közöttük. Jovan Mirković professzor szerint összesen hat különleges státusú láger (mi nyugodtan nevezhetjük ezeket igazi nevükön, haláltáboroknak) működött a Vajdaságban: Szerémségben a mitrovicai, Bánságban a molini (mollydorfi, molyfalvai) és a kničanini (rudolfsgnadi), Bácskában pedig a körtési (kruševljei), a gádori (gakovói) és a járeki.

A tartományi képviselőház által támogatott kutatások eredményeként 2004 szeptemberében napvilágot látott kiadvány több számadatot is tartalmaz a táborokban elpusztult civil áldozatokról. Az adatok bevallottan foghíjasak, nem ölelik fel sem a magyarság, sem pedig a délvidéki németiség teljes egészének veszteségeit. A járeki táborról – pedig ez volt az egyik legnagyobb és legembertelenebb – hazai forrásból egyáltalán nem közölnek releváns adatot, nyilván a fentebb már említett okok miatt, viszont hivatkoznak német kutatási eredményekre, szerzőkre. Az ő, szorgos gyűjtőmunka alapján készített becsléseik szerint a Bánság, a Bácska és a Szerémség táboraiiban legalább harmincezer német pusztult el, közöttük közel 2500 (kettőezer-ötszáz) gyermek. De vannak kutatók, akik az áldozatok számát ennél is nagyobbak vélik. A bennünket közelebbről érdeklő járeki haláltábor német áldozataira vonatkozó számadatok az 5240-től a 6536-ig terjednek.

A hazai szerb közvéleményben máig tartja magát az a téves hiedelem, hogy különleges státusú gyűjtőtáborokba csak német nemzetiségűeket hurcoltak el. Ez már a kezdet kezdetén sem így volt. Számítalan esetben a más anyanyelvű házastársat is deportálták, és a vegyes házasságból származó gyermekeket sem kímélték. Az ország kommunista vezetése – mi meglepő! –, lényegében faji álláspontra helyezkedett, amikor az AVNOJ november 21-ei rendelete szellemében minden németet megfosztott jugoszláv állampolgárságától, majd a szigorú bánásmódot – ami egyet jelentett a táborba zárással – kiterjesztette azokra a személyekre is, akik ugyan német származásúak voltak, de lényegében már asszimilálódtak, és már a háború előtt „horvátként, szerbként vagy szlovénként tüntették fel magukat”. (Vagy például, tegyük hozzá, magyarként.) De nemcsak németből asszimilálódott bácskai és bánáti magyarok kerülhettek táborba. Ilyen sors várt a bukovinai székelyek egy-egy csoportjára Szabadkán és Szeghegyen (ez utóbbi lágerban 1308 székely nyomorgott), de velük együtt táborba taszították a negyvenes években Boszniából hazaköltöztetett magyarokat is. Ám a délvidéki „kis magyar GULÁG” legnagyobb szigete még csak ezután emelkedett ki

az emberi nyomorúság és megalázottság végtelen tengeréből...

A csúrogi és zsablyai magyarok érkezése

1945. január 23-án az újvidéki Szabad Vajdaság (a Magyar Szó elődje) vérlázítóan magyarellenes, uszító cikket jelentetett meg. A dél-bácskai szóbeli emlékezet egy később koszorússá lett költő művének tekinti az irományt, mely szerzője számára – bárki is lett légyen – valóban biztosította a halhatatlanságot, de a szégyent is. Ebből értesülhettek ugyanis a délvidéki magyarok arról, hogy a jugoszláv partizán hatóság elhatározta Csúrog és Zsablya korábban már megtizedelt teljes magyar lakosságának kitelepítését és koncentrációs táborba hurcolását. A gyűlölködő cikkíró nem válogat a negatív minősítéseket felerősítő stílári eszközökben: „Bácska gyilkossá nevelt fiáról”, „gyilkos ösztönükben hóhérokká fajultakról”, „bácskaiakról, magyarokról” ír, s hamis pátozzsal hozzát teszi, „kiket, ha nem tudnánk megtagadni, szégyenlenénk, hogy itt születtünk”. Nem kétséges, mind a kitelepítést eldöntő határozat, mind pedig az ezt megideologizáló újságcikk a kollektív büntetés náci eszméjéből született. Abból az eszméből, ami ellen látszólag és állítólag küzdeni akart. Csúrogon és Zsablyán ugyanis 1945 januárjában talán már egyetlen olyan magyart sem találni, aki bármilyen módon is felelősségre volna vonható az előző négy év magyar állam- és közigazgatásával vagy annak erőszakszervezeteivel folytatott akár kényszerű, akár önként vállalt együttműködéséért. Az ilyen személyek ugyanis ekkorra már elmenekültek, vagy az október végétől tobzódó kíméletlen terror és esztelen mérszálás áldozataivá váltak másokkal, teljesen vértlen emberekkel egyetemben.

1944 decemberében a partizán hatóság összeírása alapján Csúrogon még közel 2400, Zsablyán pedig még közel 1500 magyar élt, tegyük hozzá, teljes rettenetben és megfélemlítettségben. 1945. január 23-án, farkasordító hidegben, ezt a tömeget indították gyalogmenetben Járek – magyar nevén Tiszaistvánfalva – felé. (Mozsor magyar lakosságának deportálására később került sor.)

Járek ekkor már több mint egy hónapja a jugoszláv katonai közigazgatás által irányított különleges státusú gyűjtőtábor volt, méghozzá nagyság szerint a második legnagyobb az országban, közel húszezer, a környékről – de távolibb vidékekről is – idekényszerített német lakójával. De németek mellett elvéve mások is kerültek a táborba – szlovákok, ruszinok, horvátok, magyarok – ha házasársuk német volt, s ők nem tudták megúszni az elhurcolást, vagy nem akartak elszakadni társuktól.

A tisztaistvánfalvi németek többsége – engedelmeskedve a Wermacht felszólításának, amit

Románia katonai átállását követően adtak ki, s terjesztettek a Délvidéken – már októberben szekerekre rakta legfontosabb ingóságát, s nehéz, kalandos utakon visszaindult ősei 18. században elhagyott hazájába, maga mögött hagyva gondozott, gyönyörű házakkal ékes szülőfaluját, közepén az ágostai evangélikus templommal, előtte a nagy hitújító, Luther Márton szobrával. Azonban a felszólítások ellenére nem kelt mindenki útra. Elsősorban a legöregebbek maradtak itthon. Hogy közülük később hányan váltak az október végi véres napok áldozataivá, azt nem tudjuk. Feltételezhetően nem sokan, hiszen egy ideig maga Tolbuhin szovjet marsall főhadiszállása is Járekon volt, s az oroszok jelenléte – erre több példa akad a Vajdaság más településein is – nemegyszer gátat szabott a zabolátlan partizánterrornak. Az itt maradt idős járekiak (körülbelül ötvenen) természetsszerűleg automatikusan lágerlakókká váltak, hiszen egész falujukat bekerítették, fegyveres örökkel vették körül. Aki a szökést választotta, az életével játszott, meg egyébként sem lett volna hova menekülnie, legfeljebb a szomszédba, élelmet keresni a mindig segítőkész temerinieknél, ahonnan ekkorra már szintén deportálták a németeket. Temerinben december elején kidoboltatták, hogy 6-án minden német jelentkezzen a községházán. Eredetileg nem Járekre szánták a szerencsétleneket, hanem a kisebb, ókéri (ma: Zmajevó) táborba, ahová zuhogó esőben vitték őket e célra kényszermozgósított magyar szekerek. Egy éjszakát töltöttek itt, majd Járekre lettek irányítva. A partizán fegyveresek, megfélemlítési szándékkal, nagy lövöldözés közepette valamennyiüket ázavarták a német temetőn. Az elhajtottak között akadtak vegyes házasságban élő magyarok is.

Feladatát a táborparancsnokság minden szempontból komolyan vette. Ez megállapítható abból is, hogy a tisztaistvánfalvi jegyző által magyarul vezetett, és 1944. szeptember 20-án abbahagyott halotti anyakönyvet – immár cirill betűkkel, és az új államnyelven – folytatni kezdték. A koncentrációs tábor halotti anyakönyvének első adata Lotbrajn Jovanra (nyilván Lotbrein Johann) vonatkozik. A 68 éves földműves még december 2-án hunyt el, ha hihetünk a bejegyzésnek, agyhártyagyulladásban. Halálát Valrabenstejn Jovan (Wallrabenstein Johann) jelentette, vagyis még nem a később kötelezően bejegyzett 107-es paragrafus alapján anyakönyvezették, amiből arra lehet következtetni, hogy ő még nem volt lágerlakó, azaz a járeki tábor december 2-a és 6-a között kezdték működtetni. Közvetve ezt bizonyítja két jóval későbbi, egész pontosan 1945. január 1-jei anyakönyvi bejegyzés is, mely 1944. december 4-én délelőtt 10 órára datálja a járeki 405. számú ház lakóinak, Majer Franja (nyilván Meier v. Maier Franz) élelmszerkereskedőnek

és feleségének, Katarinának önakasztással elkövetett suicidumát.

December 31-éig a kíméletlen bánásmód, az éhezés és a betegségek következtében az anyakönyv tanúsága szerint 85-en haltak meg, zömmel idősebb, a nevük alapján német nemzetiségű személyek. Összehasonlításképpen: Járekon 1942-ben és 1943-ban 30–30 halott volt egész évben. (Ez is szemléletes, de a legnehezebb hónapok majd csak 1945-ben következnek!) Az 1944-ben elpusztultak között palánkait, újvidékit, újsóvéit, ókérít, bulkeszit, torzsait, ó- és újfutakit, titelit, csébit, dunabökényit, sajkásszentivánit, kiskérít, šidit, szépligetit, bácsfeketehegyit, kátyit, tiszakálmánfalvit egyaránt találunk. De már az első napokban meghal két temerini is, hiába a szülőfalu közelsége és segítsége: december 17-én leheli ki lelkét Graf Leopold 75 éves római katolikus kőműves – állítólag végelgyengülésben – két nappal később pedig Wolpert József 46 éves római katolikus földműves – a beírás szerint szívbajban. A szívbaj egyébként gyakori halálok, alig tizenkilenc nap alatt 11-en pusztulnak el tőle, később pedig még 17-en. Asztmában három hónap alatt 26-an, de a legtöbben mégis végelgyengülésben, február végéig összesen 88-an! Megfigyelhető, hogy a hetven éven felüliek regisztrált haláloka legtöbbször éppen ez utóbbi. A tábor túlélők visszaemlékezéseit hallgatva megalapozott a gyanú, hogy ezeknek az idős embereknek a többsége éhen veszett, vagy az elszendvedett bánat súlyát volt képtelen tovább viselni. 1945 példátlanul hideg januárját követően észrevehetően megnövekszik a tüdőgyulladásban elhaltak száma (összesen 17), de a bélhurutban elpusztultaké is (19). Köztük öregeket és gyermeket egyaránt találunk. És a táborlakók számára éppen az utóbbiak szenvedése és halála okozta a legnagyobb megrázkódtatást. Elsőként a pici, mindössze kétéves Perbaj Anna halt meg december 18-án légcsőhurutban. Okkal kérdezhetjük: ő vajon milyen háborús bűnt követett el? A – neve alapján – első magyar áldozat viszont egy öregasszony, a 78 éves újfutaki özvegy Orbán Éva, halálának oka „természetesen” esetében is „staračka slabost”, végelgyengülés, a magyarok közül őt Esztergomi Mária 67 éves háziasszony követi majd Ósóvéról, apja Esztergomi János, anyja Majzel Ilona. Január 12-én azután a haláltábor elpusztítja az első magyar csecsemőt is (őt közel hatvan magyar kisgyerek követi majd a későbbi hónapokban a járeki kriptákba és frissen ásott tömegsírokba). Neve Novák Józsika, római katolikus, meghalt négy hónapos korában, bélhurutban, anyja Novák Verona. Sem az apja nevét, sem az édesanya származási helyét nem tüntették fel. Neve és vallása alapján temerini lehetett, akár a 74 esztendő Kropš Ivan (Kropsch Johann) uradalmi intéző. Ő Karlócáról jött át Temerinben élő

lányaihoz, s innen deportálták. Finom szövetből varrt télikabátja jól illett egy, az angol úridivatot igen kedvelő partizánra is, így az öregember a hideg esőben halálosan átfázott. A családi hagyományt utólag megerősítik a halotti anyakönyv adatai is: január 11-én éjjel egy óraker halt meg tüdőgyulladásban, az új esztendőben immár 33. áldozatként. Másnap este nyolc óraker viszont lőtt seb okozza Trisler Fridrih (Triesler Friedrich?) Sajkásszentivánról elhurcolt 81 éves földműves pusztulását. Miért lőhették le? Szökni próbált? Vagy óvatlanul kilépett az utcára – ami szigorú szabályokhoz volt kötve –, és a minden sarkon őrt álló partizánok egyike lepuffantotta? Vagy feleselt a partizán előljárókkal, akik közül néhányan példátlan brutalitással viszonyultak a deportáltakhoz, s nemegyszer kínozták, verték is őket? Esetleg egyszerűen csak mindenből elege lett, és nem engedelmeskedett a parancsnak? A halotti anyakönyv 39. sorszám alatt regisztrált szűkszavú adataiból mindez nem fejthető meg. A kíméletlen bánásmód és a teljesen kilátástalan helyzet okozta pszichikai megterhelést nem mindenki volt képes elviselni: a rabszolgaságból, a testi-lelki kiszolgáltatottságból három hónap alatt öten is az öngyilkosságot látták az egyetlen kivezető útnak, közöttük egy 47 éves szablyai magyar asszony is...

Zord, embertelen, a náci haláltáborokéhoz hasonló világ uralkodott Járekon, s január 23-áig – a csúrogiak, majd a szablyaiak érkezéséig – már közel 140-en elpusztultak, február végéig pedig még több mint kilencvenen. Persze mindez elenyészik a későbbi – járványok és éhínség által többezresre növekvő – pusztulás apokaliptikus méreteihez képest. A magyartalanításra ítélt Sajkás-vidéki falvak felnőtt lakosait a partizánok gyalogszerrel hajtották Járekra, a gyerekeket viszont kíméletből – hogy micsoda ördögi kímélet volt ez, azt ma már tudjuk – szekerekre és vonatra rakták. Hogy a négy éves Varga Mancsi (így van a neve beírva), Varga Péter és Mandity Jelena gyermeke milyen járművön utazhatott Csúrogtól a haláltáborig, nem tudom, január 23-án délután 5 óraker azonban már halott volt. Két nap múlva őt követte Tamás József egyhónapos, Tamás Mihály és Bába Mária gyermeke, Turó Imre, Turó Frigyes és Vida Mária 15 éves fiúgyermeke Kucoráról, majd a szablyai születésű Gálík Juliska, 2 hónapos, azután – már februárban – Horvát Antal hét hónapos, Csikó Mária 7 éves, Fuszko Ferenc hat hónapos – valamennyien Csúrogról... De a többi táborlakó gyermek helyzete sem volt jobb, németet, magyart egyaránt találunk az áldozatok között: Fraj Đorđe (nyilván Frei Georg) újpalánkai szülők gyermeke három hónapos, amikor február 7-án meghal az „általános gyöngeség”-től, az újvidéki Šoc Anka picinye, Matild mindössze 25 napos, a római katolikus vallású, palánkai Borics Máriának Magdaléna nevű lánykaja hat hónapos...

Őket – és a többieket – ki és mikor fogja rehabilitálni, emlékük előtt mikor fognak fejet hajtani az egykori tettesek mai politikai és közjogi örökösei?

* * *

1944. szeptember 20-áig Járek (addigi hivatalos magyar nevén Tiszaistvánfalva) anyakönyveit, így a halotti anyakönyvet is, az anyakönyvvezető magyar nyelven vezette. Azt a könyvet, amelybe a koncentrációs táborra változtatott német településen életüket vesztett deportáltak egy részének (vagyis az első hónapokban elhunytaknak) az adatait találjuk, 1941-ben nyitották meg. Fedelére magyar nyelven írva a következőket találjuk: »A Tiszaistvánfalva-i anyakönyvi kerület Halotti anyakönyve 1941 évi jul hó 17 (áthúzva és kijavítva: 24–) napjától 1945 évi július hó 17. napjáig«. Később valaki több tollvonással áthúzgálta az »anyakönyvi kerület« és a »Halotti anyakönyv« kifejezéseket. A fedőlapra ragasztott címke jobb sarkában tollal írt szám: 150.

Az anyakönyv 300 számozott lapot tartalmaz, és a Bács-Bodrog vármegyei alispán pecsétjével és aláírásával 1942. január 26-án hitelesítették. (Hogy miért csak ekkor, az nem világos.)

Mészáros Sándor történész, néhány évvel váratlanul bekövetkezett halála előtt, személyes kapcsolatainak köszönhetően átlapozhatta a halotti anyakönyveket, s tőle tudjuk, hogy összesen 2376 elhunyt személy adatai maradtak fenn, hiányzik viszont az 1945. július 17-étől 1946. január 9-éig terjedő időszakra vonatkozó valamennyi bejegyzés! Mészáros összesen 121 elhunyt magyar legfontosabb adatait írta ki – később publikálta is –, e számból azonban semmiképp sem tekinthetjük véglegesnek, egy az övénél részletesebb, az egész corput tüzetesen szemrevételező kutatást követően várhatóan árnyalni tudjuk a magyar áldozatokra vonatkozó – tőle származó – eddigi ismereteinket is.

Az anyakönyvvezető szokásos kötelező év végi összegzéséből kiviláglik, hogy a kb. kétezer lelket számláló, Újvidék közeli Tiszaistvánfalván 1941-ben összesen 40 elhunyt személy adatait dokumentálták (közülük az első 24 egy korábbi könyvben keresendő), 1942-ben 30-ét, 1943-ban szintén 30-ét, 1944 szeptember végéig (vagyis a német lakosság többségének elmeneküléséig) pedig 19-ét. Az utolsó halott, akinek az adatait még magyar nyelven írták be, Grószter Jakabné született Adolf Katalin 21 éves ágostai evangélikus vallású napszámos volt, aki bélhurutban halt meg szeptember 19-én este 9 órakor.

A következő, vagyis a 20. számú bejegyzés – akárcsak az összes utána következő – már szerb nyelven, szépen, olvashatóan megformált cirill betűkkel készült, 1943. december 3-ai keltezéssel. Az új

anyakönyvvezető kilétét egyelőre sem aláírásai alapján, sem más módon nem sikerült megállapítanom. Egyébként a családneveket a szerb helyesírási normáknak megfelelően, a kiejtéshez igazodva regisztrálta, az eredeti keresztneveket, szinte minden esetben szerb (néha horvát) megfelelőjükkel helyettesítette (pl. Johann helyett Jovan vagy Ivan, István helyett Stevan), de a magyar nevekkal mintha elnézőbb lett volna. Néhány alkalommal a halált okozó betegség nevét latinul írta be – talán így kaphatta kézhez a táborparancsnokság vagy a tábori orvos jelentését. Anyakönyvezési ügyekben nem volt egészen járatlan. Az adatfelvétel során, a rovatok kitöltésekor a magyar anyakönyvezés szabályaihoz igazodott, folytatta tehát a korábbi gyakorlatot, természetesen az új körülményekhez igazodva. Az »Aláírás előtti esetleges megjegyzések« rovatában – néhány ritka kivételtől eltekintve – a következő »egyenszöveget« találjuk: »Ubeleženo na osnovu pismene prijave u smislu 107 §-a U. M.« A halálesetet bejelentő személy aláírása ilyenkor mindig hiányzik, amiből arra következtethetünk, hogy az elhunytakra vonatkozó adatok a haláltábor parancsnokságától származtak. A járeki »lógert« túlélők közül többen elmondták, hogy iszonyodva várták a delet, mert ekkor járta be a település utcáit a szürkelovos hullaszállító szekér, s arra dobálták fel az elmúlt huszonegy óra halottait. Talán ezzel párhuzamosan az elhunytak adatait is regisztrálták.

Az alábbiakban a táborban elhunytakra vonatkozó fontosabb adatokat közlöm, általában a szülők és a házastárs (ha volt) neve nélkül, az iktatás eredeti sorrendjében. Általában csak az elhalálozás napját – néha óráját is – közlöm, a bejelentés időpontját csak akkor, ha abból egyéb összefüggésekre következtethetünk. A neveket úgy tárom az olvasó elé, ahogyan azt az anyakönyvvezető bejegyezte, illetve, ahogyan azokat el tudtam olvasni. Nem németesítem és magyarosítom vissza őket – az anyanyelvi és nemzetiségi hovatartozás legtöbbször enélkül is minden nehézség nélkül kikövetkeztethető. Az elhunytakra vonatkozó egyéb adatokat (vallása, foglalkozása, halálának oka) magyarra fordítva közlöm. Ha a női áldozat özvegy, a szerb ud. rövidítést a szokásoknak megfelelően özv.-ként adom vissza. Egyéb rövidítések: r.k. = római katolikus, ref. = református, ev. = ágostai evangélikus, prav. = pravoszláv, ism. = ismeretlen, é. = éves, sz. = született, földm. = földműves, házt. = háztartásbeli, vmilyen = valamilyen, B. = Bački/Bačka/Bačko, N. = Novi/Nova/Nove, St. = Stari/Stara. Amennyiben indokolt, az anyakönyvi bejegyzésekhez []-ben kommentárt fűzök. Az elhalálozottakra vonatkozó általam itt közlésre kerülő beírások elején található első adat az anyakönyvi bejegyzés sorszáma, ezt pedig az elhalálozás napja követi. Utóbbiak esetében az

időrend csak viszonylagos, ugyanis nemegyszer akár több nappal a halálesetet követően történt meg az anyakönyvezés, vagyis a személyi adatok nem az elhunytak elhalálzásának, hanem bejegyzésük sorrendjének megfelelően követik egymást.

És még valami: a gyermekáldozatokra vonatkozó adatokat zsíros fekete betűkkel kiemelttem.

A járeki tábor áldozatai

Az 1944. december havi bejegyzések

20. 12. Lotbrajn Jovan földm. B. Jarak, ev., 68 é., agyhártyagyulladás [a bejegyzés nem a 107-es paragrafus alapján történt, a halálesetet Valrabenstajn Jovan jelentette, amit a »megjegyzések« rovatában – cirill betűs – aláírásával tanúsított]

21. 12. Trenc Magdalena földm. B. Palanka, r. k., 80 é., végelgyengülés

22. 12. Vajnc Jakob földm. N. Šove, ev., 56 é., májrák

23. 12. Artak Kristina sz. Grajlah házt. Novi Sad, ev., 76 é., szívbaj

24. 13. Haur Jakob földm. N. Šove, ev., 88 é., végelgyengülés

25. 13. Haler Petar földm. N. Šove, ev., 66 é., szívbaj

26. 12. Ams Ana sz. Hubert házt., B. Palanka, ev., 85 é., végelgyengülés

27. 13. Dir Petar földm. B. Palanka, ev. 85 é., végelgyengülés

28. 15. Rigel Fridrih molnár N. Šove, ev., 73 é., húgyvérűség

29. 15. Lajpold Marija sz. Gleser házt. Pašičevo, ev., 39 é., szívbaj

30. 17. Jelčo Jakob kőműves Bulkes, ev., 58 é., gyomorrák

31. 16. Ilik Franciska házt. B. Palanka, r. k., 80 é., végelgyengülés

32. 16. Briker Filip földm. N. Šove, ref., 86 é., nehéz légzés

33. 15. Štajinec Ludvig földm. Torža, ev., 72 é., végelgyengülés

34. 15. Kovanec Josif földm. St. Futog, r. k., 82 é., tüdőgyulladás

35. 16. Özv. Verner Vilhelmina sz. Hajb házt. N. Šove, ev., 89 é., végelgyengülés

36. 17. Lenhard Filip földm. N. Šove, ref., 83 é., végelgyengülés

37. 17. Graf Leopold kőműves Temerin, r. k., 75 é., végelgyengülés

38. 17. Bon Josif kocsmáros B. Palanka, r. k., 83 é., végelgyengülés

39. 17. Sajc Petar molnár St. Futog, r. k., 70 é., tüdőtuberkulózis

40. 18. Stuc Marija sz. Far házt. N. Futog, r. k., 70 é., végelgyengülés

41. 18. Haler Elizabeta sz. Miler házt. N. Šove, 70 é., agyvérzés

42. 18. Mates Jovan földm. N. Futog, r. k., 86 é., végelgyengülés

43. 18. Vernet Jakob napszámos B. Palanka, r. k., 83 é., végelgyengülés

44. 18. Özv. Hecl Lujza sz. Pehal, Torža, ref., 64 é., szívgyöngeség

45. 18. délelőtt 10 óra Perbaj Ana N. Palanka, r. k., 2 é., szülei: Perbaj Rudolf és Venci Ana, a halál oka: légcsőhurut

46. 18. Fuks Franja földm. N. Futog, r. k., 69 é., szívbaj

47. 18. Ermel Helena sz. Hauer házt. Torža, ev., 79 é., asztma

48. 18. Pehtold Karlo földm. Titel [felekezeti hovatartozása és életkora "nepoznato", vagyis ismeretlen, a halál oka nincs megnevezve]

49. 19. Özv. Šnejder Terezija sz. Šumaher házt. N. Palanka, r. k., 66 é., asztma

50. 19. Šmit Terezija sz. Grol házt. St. Palanka, r. k., 77 é., végelgyengülés

51. 19. Hofenberger Štefan kötőmester B. Palanka, r. k., 76 é., bél- és gyomorhurut

52. 19. Volpert Josif földm. Temerin, r. k., 46 é., szívbaj

53. 19. Bek Andrija kőműves Čib, r. k., 65 é., asztma

54. 19. Virt Adam kereskedő St. Futog, r. k., 65 é., asztma

55. 19. Özv. Kramaher Katarina sz. Oswald házt. N. Palanka, r. k., 71 é., végelgyengülés

56. 19. Švindal Ana sz. Brandelik házt. B. Palanka, r. k., 80 é., végelgyengülés

57. 20. Varner Vilhelm földm. N. Palanka, r. k., 85 é., végelgyengülés

58. 20. Metendorfer Jovan földm. Bukin, r. k., 64 é., szívbaj, kimerültség

59. 21. Bernhard Elizabeta sz. Tiherir házt. B. Palanka, r. k., 57 é., tüdőtuberkulózis

60. 21. Mahmer Adam földm. Torža, ref., 70 é., végelgyengülés

61. 21. Kolheb Jakob földm. Torža, ref., 80 é., asztma

62. 22. Mensinger Sofija sz. Kapes házt. N. Šove, ref., 72 é., tüdőgyulladás

63. 21. Luš Mihajlo földm. N. Palanka, r. k., 81 é., végelgyengülés

64. 22. Özv. Kizel Sofija sz. Giser házt. Torža, ref., 85 é., végelgyengülés

65. 23. Tagliber Justina sz. Lajbesberger házt. Šajkaš, ev., 79 é., végelgyengülés

66. 23. Bubenhajmer Martin földm. Torža, ev., 82 é., végelgyengülés

67. 23. Flaš Jakob földm. N. Palanka, r. k., 62 é., gyomorfekély

68. 23. Getl Adam földm. Torža, ref., 55 é., a szív végelgyengülése, szívbaj
 69. 23. Hazur Josif géplakatos B. Palanka, r. k., 63 é., szívbaj
 70. 24. Hengen Katarina házt. Palanka, r. k., 75 é., asztma
 71. 24. Laufer Erhard kocsmáros B. Novo Selo, r. k., 70 é., szívbaj
 72. 23. Özv. Šmit Elizabeta sz. Baron házt. Torža, ev. 84. é., végelgyengülés
 73. 24. Volf Jakob napszámos N. Šove, ev. 70 é., tüdőtüberkulózis
 74. 24. Özv. Gent Eva sz. Baš házt. Novi Sad, r. k., 75 é., tüdőtüberkulózis
 75. 25. Özv. Miiler Elizabeta sz. Bolc házt. N. Šove, ref., 81 é., végelgyengülés
 76. 25. Denert Franja cipész Šid, r. k., 65 é., asztma
 77. 25. Özv. Korel Terezija sz. Kriger házt. N. Šove, ref., 63 é., agyvérzés
 78. 25. Özv. Šen Elizabeta sz. Hofenberger házt. Palanka, r. k., 89 é., végelgyengülés
 79. 26. Luc Jakob napszámos Pašičevo, ev., 66 é., asztma
 80. 26. Cvik Antun napszámos Bukin, r. k., 59 é., szívbaj
 81. 27. Lajtner Martija cipész Šajkaš, r. k., 61 é., tüdőtüberkulózis
 82. 27. Bauer Eva sz. Majer házt. N. Šove, ev., 69 é., [vmilyen gyulladás, kiolvashatatlan]
 83. 26. Haler Henrieta sz. Fište [vagy Fišler?] házt. N. Šove, ev., 61 é., tüdőgyulladás
 84. 27. Berg Nikola földm. N. Futog, r. k., 80 é., végelgyengülés
 85. 27. Özv. Orban Eva sz. Verner házt. N. Futog, r. k., 78 é., végelgyengülés [a név bejegyzése körül valami nem stimmel, ugyanis az apjának a neve Orbán Benedek, ha ez pontos – ami kérdéses –, akkor viszont az elhunyt leánykori neve nem lehet Verner]
 86. 27. Osvald Jovan földm. Gajdobra, r. k., 61 é., „vitium cordi(s)” [szívelégtelenség]
 87. 26. Özv. Zlider Julijana sz. Rajc házt. N. Futog, r. k., 76 é., végelgyengülés
 88. 26. Kopel Katarina sz. Biringebauer [nehezen olvasható] házt. Šajkaš, ev., 69 é., tüdőtüberkulózis
 89. 28. Geri [vagy Germ?] Kristina házt. Palanka, ev., 81 é., végelgyengülés
 90. 28. Özv. Kramer Barbara sz. Vinkler házt. Palanka, r. k. 75 é., „gastroenteritis” [gyomor-bélfertőzés]
 91. 28. Özv. Operman Elizabeta sz. Muter házt. Palanka, r. k., 84 é., „gastroenteritis” [gyomor-bélfertőzés]
 92. 28. Sam Petar földm. Torža, ev., 77 é., asztma
 93. 29. Haler Vilhelm földm. N. Šove, ref. 64 é., asztma
 94. 29. Birman Katarina sz. Birman házt. Torža, ev., 73 é., asztma

95. 29. Bramberger Eva sz. Šefer házt. Palanka, r. k., 71 é., „gastroenteritis” [gyomor-bélfertőzés]
 96. 29. Özv. Garb Marija sz. Bernhard házt. B. Palanka, r. k., 73 é., bélhurut
 97. 28. Verg Lorenc kőműves Bukin, r. k., 61 é., asztma
 98. 29. Šmit Jozef napszámos N. Futog, r. k. 58 é., agyvérzés
 99. 29. Lic Ludvig molnár Feketič, ev., 91 é., végelgyengülés
 100. 30. Birman Katarina sz. Birman házt. Torža, ref., 72 é., végelgyengülés [a kisebb eltérések ellenére nagyon valószínű, hogy a 94. sorszám alatt már bejegyzett halott adatait vezették be újra]
 101. 31. Šmit Konrad földm. Budisava ev., 84. é., végelgyengülés
 102. 31. Elman Franja asztalos Kač, ev., 84. é., végelgyengülés
 103. 31. Bajtelštajn Ana sz. Jesenski házt. B. Palanka, r. k., 82 é., tüdőgyulladás
 104. 31. Gajs Josif lakatos N. Šove, ref., 52 é., asztma
 105. 31. Bruker Elizabeta sz. Kriger házt. N. Šove, ref., 77 é., végelgyengülés

Az 1945. januári bejegyzések

1. 1944. 12. 4., délelőtt 10 óra. [Az anyakönyvezés csak 1945. január 1-jén történt meg!] Majer Katarina sz. Lauerman házt. B. Jarak [a házszám is feltüntetve: 405.], ev. 73. é., házastársa: Majer Franja, a halál oka: akasztásos öngyilkosság
 2. 1944. 12. 4., délelőtt 10 óra [Az anyakönyvezés csak 1945. január 1-jén történt meg!] Majer Franja élelmiszerkereskedő B. Jarak [a házszám is feltüntetve: 405.], ev. 73. é., házastársa: Majer sz. Lauerman Katarina, a halál oka: akasztásos öngyilkosság
 3. 1944. 12. 31. [Bejegyezve január 1-jén] Mesinger Jovan napszámos Pašičevo, ev., 83. é., végelgyengülés
 4. 1945. 1. 1. Šel Evald napszámos Torža, ref., 71 é., húgyvérűség
 5. 1944. 12. 31. Jerkovski Jakob asztalos B. Palanka, r. k., 74. é., bélhurut
 6. 1945. 1. 1. Vihert Vilhelm földm. Torža, ev., 73 é., szívbaj
 7. 1. Özv. Masing Hermina sz. Paupering [?] házt. B. Palanka, r. k., 66 é., agyvérzés
 8. 1. Biber Filip földm. Torža, ev., 66 é., bélhurut
 9. 2. Lajpesberger Elizabeta sz. Šerer házt. Šajkaš, ev., 83. é., végelgyengülés
 10. 2. Sabo Ana sz. Jakob házt. B. Palanka r. k., 56 é., szívbaj
 11. 2. Henizel Katarina sz. Pastal házt. St. Palanka, r. k., 89 é., végelgyengülés
 12. 3. Luc Adam lakatos St. Palanka r. k., 64 é., szájrák

13. 3. Šmit Suzana sz. Baron házt. Šajkaš, ev., 65 é., tüdőgyulladás
14. 2. Greser Nikola földm. Torža, ev., 63. é., szívbaj
15. 4. Özv. Lenard Magdalena sz. Maurer házt. B. Palanka, r. k., 73 é., végelgyengülés
16. 4. Drajs Karlo földm. Budisava, ev., 73. é., végelgyengülés
17. 4. Özv. Gerstetić Rozalija sz. Auma Bač, r. k., 78 é., végelgyengülés
18. 4. Reder Matija napszámos St. Futog, r. k., 69 é., asztma
19. 5. Estergomi Marija házt. St. Šove, r. k., 67 é., szívbaj
20. 5. Jeger Anton földm. St. Futog, r. k., 50 é., asztma
21. 5. Trisler Katarina sz. Hajmberger házt. Šajkaš, ev., 79 é., végelgyengülés
22. 6. Miler Jakob földm. Kač, ev., 91 é., végelgyengülés
23. 6. Štajbah Jovan nyugdíjas Titel, r. k., 81 é., végelgyengülés
24. 6. Kol Gregor molnár B. Palanka, r. k., 81 é., gyomorrák
25. 7. Jung Jovan földm. Pašičevo, ev., 78 é., végelgyengülés
26. 8. Özv. Rishauer Adela, leánykori neve ismeretlen, házt. Beograd, r. k., 66 é., bélhurut
27. 8. Birman Margareta sz. Tauster házt. Torža, ev., 91 é., végelgyengülés
28. 8. Eserť Nikola napszámos B. Palanka, r. k., 77 é., bélhurut
29. 9. Özv. Hauzer Katarina sz. Hedrih házt. N. Šove, ref., 69. é., tüdőgyulladás
30. 9. Filipi Filip földm. Torža, ev., 78 é., agyvérzés
31. 9. Özv. Haler Magdalena sz. Bem házt. St. Šove, ev., 75 é., asztma
- 32. 12. Novak Josif B. Jarak r. k., 4 hónapos, anyja Novak Verona, apja neve nincs feltüntetve, a halál oka: bélhurut**
33. 11. Kropš Ivan uradalmi intéző Temerin, r. k., 74 é., tüdőgyulladás
34. 11. Gilbert Šarlota sz. Birman házt. Torža, ref., 69. é., tüdőgyulladás
35. 11. Miler Nikola cipész B. Palanka, r. k., 69 é., bélhurut
36. 11. Hil [vagy Hig?] Ana házt. B. Palanka, r. k., 69 é., bélhurut
37. 12. Kost Henrik földműv. B. Jarak, ev., 80 é., asztma
38. 12. Özv. Veber Julijana sz. Rezer házt. N. Šove, ev., 86 é., végelgyengülés
39. 12. este 8 óra [bejegyzve január 13-án] Trisler Fridrih földm. Šajkaš, [felesége Demad Elizabeta, apja Trisler Fridrih, anyja Hajnc Marija] ev., 81 é., a halál oka: golyó általi seb
40. 13. Klerner Kristijan kőműves Novi Sad, ev., 91. é., végelgyengülés
41. 14. Štern Rozina házt. B. Palanka, r. k., 64 é., bélhurut
- 42. 15. délelőtt 10 óra Šlajnkefer Rihard B. Palanka, r. k., 2 é., szülei: néhai Šlajnkefer Josif és Vagner Ana, [a halál oka olvashatatlan]**
43. 16. Cebel Jovan földm. N. Šove, ref., 64 é., asztma
44. 18. Cinicer Katarina sz. Bolc házt. N. Šove, ev. 79 é., végelgyengülés
45. 19. Fišer Adam gyári munkás N. Šove, r. k., 58 é., szívbaj
46. 19. Hartman Filip földm. Pašičevo, ev., 86 é., végelgyengülés
47. 19. Gaus Florijan földm. St. Futog, r. k., 77 é., bélelzáródás
48. 20. Özv. Ris Jelena sz. Pegl házt. Torža, ev., 72 é., asztma
49. 20. Supenčić Jelena Novi Sad, ismeretlen felekezetű, 92 é., végelgyengülés
50. 21. Özv. Bauer Karolina sz. Hajnc házt. Kulpin, ev., 71 é., bélhurut
51. 22. Özv. Gislar Elizbeta sz. Šlagester házt. N. Futog, r. k., 74 é., végelgyengülés
52. 22. Beker Fridrih napszámos N. Šove, ref., 69 é., bélelzáródás
53. 22. Štamler Jovanka házt. Novi Sad, r. k., 56 é., mellhártyagyulladás
- 54. 23. délután 5 óra [bejegyzve január 24-én] Varga Mancij Čurug, r. k., 4 hónapos, szülei: Varga Petar és Mandić Jelena, a halál oka: bélhurut**
55. 23. délelőtt 9 óra [bejegyzve január 24-én] Farago Viktorija sz. Šagi házt. Čurug, r. k., 80 é., végelgyengülés [ha a bejegyzés pontos, akkor az idős asszony már a haláltáborba vivő út elején meghalt]
56. Majer Franja nyugdíjas Novi Sad r. k., 64 é., asztma
57. 24. Özv. Turo Katarina sz. Petri házt. Kulpin, ev., 78 é., végelgyengülés
58. 25. Birman Margareta sz. Tomas házt. Torža, ev., 90 é., végelgyengülés
59. 25. Kop Franja napszámos N. Futog, r. k., 80 é., végelgyengülés
60. 25. Özv. Treer Marija sz. Tifenbah házt. B. Palanka, r. k., 65 é., bélhurut
61. 25. Birman Jovan földm. Torža, ev., 76 é., asztma
62. 26. Volpert Elizabeta sz. Kiner házt. Temerin, r. k., 62 é., végelgyengülés
- 63. 25. délután 6 óra Tamaš Josif Čurug, r. k., 1 hónapos, szülei: Tamaš Mihajlo és Baba Marija, a halál oka: veleszületett gyöngeség**
64. 28. Lenhard Đorđe földm. B. Jarak, ev., 88 é., végelgyengülés

65. 29. Hes Franja földm. Titel, ev., 81 é., végelgyengülés

66. 29. délelőtt 11 óra Turo Imre Kucura, ev., 15 é., szülei: Turo Fridrih és Vida Marija, a halál oka: szívszélhűdés

67. 30. délelőtt 10 óra Galik Juliška Žabalj, r. k., 2 hónapos, szülei: Galik Petar és Šerfeze [Serfőző vagy Sörfőző] Ilona, a halál oka: tüdőgyulladás

68. 31. délután 6 óra Varnju Eržebet sz. Buderka házt. Žabalj, r. k., 47 é., akasztásos öngyilkosság

69. 30. Özv. Helfrih Elizabeta sz. Federer házt. St. Futog, r. k., 89 é., végelgyengülés

70. 30. Bajerls Eva házt. Kać, ev., 83 é., végelgyengülés

Az 1945. februári áldozatok

71. 1. Vilvol Franja kereskedő B. Palanka, r. k., 58 é., gyomorfekély

72. 3. Cvijanović Milka sz. Prica házt. B. Jarak [házsám: 112.], prav., 24 é., tüdőtüberkulózis [mivel nem a 107-es paragrafus, hanem a férje bejelentése alapján anyakönyvezték, semmiképpen sem lehetett a koncentrációs tábor rabja; vagy a karhatalomhoz tartozó partizánok valamelyikének felesége, vagy azon szerb kolonisták egyike, akik majd nagyobb számban zömmel az elkövetkező hónapokban kezdenek a Vajdaságba szivárogni, később pedig szervezeten is áttelepedni]

73. 2. Tagliber Jakob földm. Šajkaš, ev., 83 é., végelgyengülés

74. 2. Frank Jovan gépész Titel, r. k., 79 é., végelgyengülés

75. 3. Krajšner Jovan napszámos Torža, ev., 64 é., szívbaj

76. 3. Fuks Mihajlo malommunkás B. Palanka, r. k., 73 é., szívbetege

77. 1. »éjszaka 10 óra« [tragikus halálát csak 3-án írták be] Braun Ištvan molnár Čurug, ev., 45 é., fulladásos öngyilkosság [abból, hogy nevét nem Stevan-ként vezették be, arra következtethetünk, hogy német származású, de magát magyarnak valló személyről van szó; felesége Bočak Gizela-ként van beírva, magyar lehetett]

78. 4. Haler Katarina sz. Ambus házt. N. Šove, ev., 74 é., vesegyulladás

79. 5. Özv. Mauer Terezija, leánykori neve »ismeretlen«, szülei ismeretlenek, házt. Pašičevo, fulladásos öngyilkosság

80. 3. Pataj Janoš napszámos Žabalj, r. k., 80 é., végelgyengülés

81. 5. Heđi Jovan halász B. Palanka, r. k. 81 é., végelgyengülés

82. 5. »délután 7 óra« Horvat Antal Čurug, r. k., 7 hónapos, szülei: Horvat Ištvan és Veći Ilona, a halál oka: tüdőgyulladás

83. 6. HERNBAJS Emilija házt. Beograd, r. k., 59 é., tüdőtüberkulózis

84. 6. Özv. Šper Magdalena, leánykori neve »ismeretlen«, házt. Novi Sad, ismeretlen felekezetű, 57 é., szívbaj

85. 6. Özv. Maurer Katarina sz. Miler házt. B. Palanka, r. k., 90 é., végelgyengülés

86. 6. Özv. Mesinger Katarina sz. Krajšer házt. Torža, ev., 65 é., asztma

87. 7. éjjeli fél egykor Fraj Đorđe N. Palanka, r. k., 3 hónapos, szülei: Fraj Josif és Hajm Katarina, a halál oka: általános gyöngeség

88. 9. Vračar Dušan B. Jarak, prav., 10 é., szülei: néhai Vračar Darinko és néhai Banjanin Anka, a halál oka: csonttüberkulózis [nem a 107. paragrafus alapján anyakönyvezték, valószínűleg telepesként került ide idősebb testvérrel vagy rokonokkal, amire a bejelentő – Vračar Marija – családnevéből következtetünk]

89. 7. Maraci Marton földm. Čurug, r. k., 89 é., végelgyengülés

90. 7. Özv. Sekereš Julija sz. Kiš házt. Čurug, r. k., 80 é., szélhűdés

91. 7. Özv. Vajnc Katarina sz. Harfman házt. N. Šove, ev., 82 é., végelgyengülés

92. 8. Özv. Palašti Katalin sz. Balaž házt. Žabalj, r. k., 86 é., végelgyengülés

93. 10. Bek Rozalija sz. Kun házt. N. Palanka, r. k., 69 é., vérmérgezés

94. 8. délután 4 óra Čiko Marija Čurug, r. k., 7 é., szülei: Čiko Gabor és Rekecki Ilona, a halál oka: torokgyík

95. 9. Özv. Burger Kristina sz. Klaus házt. Titel, ev., 81 é., végelgyengülés

96. 9. éjjeli 11 óra Šoc Matild Novi Sad, 25 napos, édesanyja neve: Šoc Anka, a halál oka: tüdőgyulladás

97. 10. Nača Marija házt. Žabalj, r. k., 48 é., tüdőtüberkulózis

98. 10. délelőtt 10 óra Fusko Franja Čurog, r. k., 6 hónapos, szülei: Fusko Šandor és Kasa Verona, a halál oka: általános gyöngeség

99. Özv. Duranski Katarina sz. Naj házt. B. Palanka, r. k. 84 é., végelgyengülés

100. 10. Bruker Kristina sz. Beran házt. Torža, ev., 46 é., asztma

101. 11. délelőtt fél 6-kor Borič Magdalena B. Palanka, r. k., 6 hónapos, anyja neve: Borič Marija, a halál oka: tüdőgyulladás

102. 12. Gratis Katarina sz. Freh házt. St. Palanka, ev., 73 é., bélhurut

103. 12. Özv. Rastik Julija sz. Čorba házt. Žabalj, r. k., 82 é., végelgyengülés

104. 12. Özv. Kovač Marija sz. Serda házt. Žabalj, r. k., 83 é., végelgyengülés

105. 13. Homanji Franja napszámos Žabalj, r. k., 81 é., végelgyengülés

106. 13. Brand Filip kőműves B. Palanka, r. k., 75 é., bélhurut
107. 14. Esert Anton földm. B. Palanka, r. k., 52 é., tüdőgyulladás
108. 13. Homanji Franja kovács Žabalj, r. k., 81 é., végelgyengülés [valójában a 105-ös sorszám alatt található áldozat adatait vezették be újra, különbség csak a foglalkozásban található]
109. 13. Özv. Sauer Katarina sz. Hangovski házt. Srbobran, ev., 81 é., végelgyengülés
110. 14. Mendan Verona házt., Čurug, r. k., 37 é., szívbaj [sem férje, sem apja neve nincs beírva]
111. 14. Janoši Stevan földm. Temerin, r. k., 90 é., végelgyengülés
- 112. 15. éjjel 11 óra Raušenberger Anamarija r. k., 7 napos, szülei: Raušenberger Franja és Ruringer Emilija, a halál oka: általános gyengeség [a származási hely nincs feltüntetve]**
113. 16. Franc Štefanija sz. Koler házt. B. Palanka, r. k., 58 é., tüdőgyulladás
114. 15. Özv. Demenj Margit sz. Molnar házt. Čurug, r. k., 69 é., vérmérgezés
- 115. 15. délelőtt 8 óra Joža Šandor Čurug, r. k., 4 hónapos, szülei: néhai Joža Đorđe és Putucki Julijana, a halál oka: bélhurut**
- 116. 16. délután fél 6 Hofman Hilda B. Palanka, ev., 9 é., szülei: Hofman Kristijan és Simonović Barbara, a halál oka: tüdőtuberkulózis**
117. 17. Gal Marija sz. Hora házt. Čurug, r. k., 74 é., tüdőgyulladás
118. 16. Palinkaš Gabor földm. Čurug, r. k., 79 é., végelgyengülés
119. 17. Šreder Katarina házt. B. Palanka, r. k., 68 é., tetanus [vérmérgezés]
120. 17. Basler Franja bognár, B. Palanka, r. k., 86 é., végelgyengülés
121. 18. Naj Nikola földm. B. Palanka, r. k., 58 é., vérmérgezés
122. 21. Özv. Šnajder Klara sz. Tajs házt. N. Futog, r. k., 83 é., végelgyengülés
123. 21. Kajpert Katarina sz. Šteg házt. Pašičevo, r. k., 64. é., »zapaljenje plućne bešike« [tüdőgyulladás? hörghurut?]
124. 20. Šamu Ilona sz. Guljaš házt. Čurug, r. k., 50 é., szélhűdés
125. 20. Halaši Jožef földm., Žablja [így!], r. k., 55 é., asztma
126. 20. Özv. Bahman Angela sz. Sabo házt. Čurug, r. k., 65 é., asztma
127. 21. Lautenbah Konrad szabó, N. Futog, r. k., 69 é., szívbaj
128. 22. Özv. Šipoš Klara sz. Palfi házt. Čurug, r. k., 82 é., végelgyengülés
129. 22. Fridrih Katarina házt. Novi Sad, ev., 73 é., szívbaj
130. 22. Šnajder Jovan földm. St., Šove, ev., 79 é., végelgyengülés
131. 22. Özv. Gertrer Magdalena sz. Vajs házt. Kulpin, r. k., 73 é., vesegyulladás
132. 22. Henig Jakob nyugalmazott vasutas Beograd, r. k., 73 é., vesegyulladás [felesége Marošević Marija]
133. 24. Lunova Barbara sz. Majer házt. B. Palanka, r. k., 73 é., végelgyengülés
134. 24. Korhec Marija házt. Žabalj, r. k., 41 é., szívbaj
135. 24. Özv. Berg Eva sz. Berger házt., N. Futog, r. k., 66 é., asztma
- 136. 24. de. fél 11-kor Verner Vilhelm B. Jarak, ev., 4 napos, szülei: Verner Vilhelm és Vajs Katarina, a halál oka: görcsök**
- 137. 25. reggel 3 óra Mohači Šarolta Čurug, r. k., 8 hónapos, szülei: Mohači Jožef és Apert Aranka, a halál oka: bélhurut**
138. 25. Özv. Berlet Julijana sz. Rajh házt. Titel, ev., 63. é., szívbaj
139. 26. Nađbali Ištvan földm. Čurug, r. k., 76 é., bélhurut
140. 24. Tot Mihajlo földm. Žabalj, r. k., 96 é., végelgyengülés
141. 25. Horvat Viktorija sz. Sabo házt. Čurug, r. k., 72 é., szívbaj
142. 26. Özv. Riler [vagy Siler?] Marija sz. Lenhard házt. Čurug, ev., 87 é., végelgyengülés
143. 26. Rigel Josif napszámos N. Šove, ref. 63 é., bélhurut
144. 27. Gutleber Katarina sz. Abel házt. B. Palanka, r. k., 69 é., agyvérzés
145. 27. Özv. Ermel Helena sz. Rajster házt. Torža, ev., 79 é., bélhurut
146. 27. Nadih Helena házt. Torža, ref., 22 é., torokgyík
147. 27. Guljaš Eržebet sz. Molnar házt. Čurug, r. k., 84 é., végelgyengülés [bejegyezve márc. 1-jén]
148. 27. Apro Terezija sz. Fodor házt. Čurug, r. k., 79 é., végelgyengülés [bejegyezve márc. 1-jén]
149. 28. Berec Ferenc földm. Čurug, r. k., 73 é., végelgyengülés [bejegyezve márc. 1-jén]
150. 28. Šmit Petar földm. St. Šove, ref., 68 é., vesegyulladás

Az 1944. december 2-a és 1945. február 28-a között Járekon elhunytak számszerűsített adatai

1944: 86, korrigálva: 85 (egy elhunytat kétszer beírtak)

1945: 150, korrigálva: 149 (egy elhunytat kétszer beírtak)

Összesen: 236, korrigálva: 234

Ebből tényleges internált:231 (a 2 pravoszláv elhunytat – egyik gyermek – és a tábor létrehozása előtti napokban meghalt 1 járeki németet nem számítottam ide)

Ebből:

Felnőtt 213 (102 férfi és 112 nő) – 92,08 %

Gyermek 18 (9 fiú és 9 kislány) – 7,92 %

A 231 áldozatból a neve és a szülei vezetékneve alapján kikövetkeztetve feltételezhetően az **első három hónapban magyar összesen 44**, azaz az elpusztultak **19,05 %-a**.

Foglalkozás szerint:

(A felnőtt nőket, egy kivételtől eltekintve, háztartásbeliként regisztrálták)

földműves:	54
háztartásbeli	111
napszámos	16
kőműves	6
molnár	5
kereskedő	3
cipész	3
kocsmáros	2
asztalos	2
lakatos	2
nyugdíjas	2
nyug. vasutas	1
kötődés	1
géplakatos	1
uradalmi intéző	1
gyári munkás	1
gépész	1
malommunkás	1
halász	1
kovács	1
bognár	1
szabó	1

A szerb helységnevek magyar megfelelői

Bač = Bács
Bačka Palanka = Palánka
Bački Jarak = Tiszaistvánfalva (ma: Bački Jarak/Járek)
Bačko Dobro Polje = Kiskér
Bačko Novo Selo = Bácsújlak
Beograd = Belgrád
Budisava = Tiszakálmánfalva (ma: Budisava/Budiszava)
Bukin = Dunabökény
Bulkes = Bulkeszi
Čib = Dunacséb
Čurug = Csurog
Feketič = Bácsfeketehegy
Gajdobra = Szépliget
Kač = Káty
Kucura = Kucora
Kulpin = Kölpény
Nova Palanka = Újpalánka (ma: Palánka)
Nove Šove = Újsóvé (mai szerb neve: Ravno Selo)
Novi Futog = Újfutak (ma: Futak)
Novi Sad = Újvidék
Palanka = Palánka (szerbül: Bačka Palanka)
Pašičevo = Ókér (mai szerb neve: Zmajevó)
Srbobran = Szenttamás
Stara Palanka = Ópalánka (ma: Palánka, szerbül: Bačka Palanka)
Stare Šove = Ósóvé (mai szerb neve: Ravno Selo)
Stari Futog = Ófutak (ma: Futak, szerbül: Futog)
Šajkaš = Sajkásszentiván
Šid = Sid
Temerin = Temerin
Titel = Titel
Torža = Torzsa (mai szerb neve: Savino Selo)
Žabalj = Zsablya

Irodalom

Bakos Pál és Vecsera Sándor: Megemlékezés. Zsablya, 2005. november 5., Palánka, 2006.

50 Jahre fern von Jarek 1944–1994. „Zammegetraa”, Heddesheim – Shifferstadt – Pfinztal-Söllingen, 1994.

Hartmann, Nikolaus... [et al.]: Istina, na primeru Sekića...; Forum, Novi Sad, 2007.

Janjetović, Zoran: A német és magyar kisebbségi lakosság kiűzése a második világháború végén; Regio, 2003. 1. szám

Kiss József: Az áldozatok is emberek... (3.) Dokumentumok a jugoszláviai magyar kisebbséget ért megtorlásokról; Napló, 1991. december 11.

Martinov, Zlatoje: Traganje za istinom; Nezavisni, 1994. június 17.

Mészáros Sándor: Holttá nyilvánítva. Délvidéki magyar fátum 1944–45. I. Bácska; Hatodik Síp Alapítvány, Budapest, 1994.

Živković dr. Dragoljub főszerk.: Istina... Zbornik radova. Skupština AP Vojvodine, Novi Sad, 2004.